

ביאורים

145 הנביא - בן אדם

מהדורת אור עציון

זו הסיבה שהקדוש ברוך הוא שלח נביאים שהם בני אדם ולא מלאכים, מכיוון שאם מלאכים היו עושים ניסים נגד הטבע לא היינו מאמינים שהם שליחי הבורא מפני שיתכן שזו היכולת הרגילה שלהם ולא סימן מאת ה'. לכן הבורא נתן את יכולת הנבואה דווקא לבני אדם שאנו יודעים מהי יכולתם, וכשהם עושים דברים על-טבעיים ואומרים לנו שהם שלוחי ה', אנו יכולים לדעת שהם דוברים אמת ונקשיב להם.

146 זו גם הסיבה שהקדוש ברוך הוא ברא את הנביא שווה לשאר בני האדם ולא נתן לו חיים אין-סופיים, מפני שאם כך היה היינו אומרים שיכולתו לעשות ניסים נובעת מכך שהוא מיוחד ולא מפני שהקדוש ברוך הוא ציווה אותו, ומשום כך הנביא הוא בן אדם רגיל שיש לו יכולת נבואית. כמו כן הנביאים זקוקים לאכילה, שתיה ושינה והם מתחננים כמו שאר האנשים, בכדי שכשהם יקבלו נבואה ויעשו נס, נאמין להם ולא נחשוב שזו היכולת הרגילה שלהם. לכן הם גם אינם מובטחים שיהיו בריאים, שיהיו עשירים, שיהיו להם בנים, ושהיה מוגנים מסכנה של מכות, קללות או רצח.

147 מאותה סיבה אין לנביא יכולת לעשות ניסים כל עת שיחפוץ אלא רק כאשר הקדוש ברוך הוא אומר לו לעשות זאת בשביל שתאמת נבואתו, מפני שאילו הנביא היה יכול לעשות ניסים תמיד, בני האדם לא היו מאמינים לו כשהיה עושה מופת על מנת להוכיח את נבואתו, מפני שהם כבר התרגלו לעשיית הניסים בלי קשר לנבואה.

148 רבנו כתב כל זאת מפני שישנם אנשים המעריכים מאוד את הנביאים, ואינם יכולים לתפוס שהנביאים, שהם שלוחי האל, יהיו בדיוק כמו שאר בני האדם, והמאורעות העוברים על כל בני האדם יקרו גם להם - מוות, צמא, רעב, הולדת ילדים וכו'. הטענות הללו הן טענות רשע והטעיה, כפי שבאר רבנו, שהרי כל מה שעושה הקדוש ברוך הוא נעשה בחכמה, כמו שנאמר (תהילים לג, ד): "כי ישר דבר ה' וכל מעשהו באמונה", ועל אנשים אלה נאמר (מיכה ד, יב): "המה לא ידעו מחשבות ה' ולא הבינו עצתו".

השלוחים צריכים להיות בני אדם

145 ואמר עוד שלא יתכן בחכמה שיהיו השלוחים לבני אדם מלאכים, מפני שבני אדם אינם יודעים שעור כח המלאכים במה שיוכלו, ולא במה שילאו מפני, וכאשר יבואו באותות מלאים יש לבני אדם לחשב שכל המלאכים פן טבעם, ולא יתאמת אצלם שהאות הוא מאת הבורא. אך השלוחים כשהיה בני אדם פמנו, ונמצא עושים מה שגלאה מעשותו, ומה שאינו כי אם ממעשה הבורא, תתאמת להם השליחות במאמרו. 146 ואמר עוד כי בעבור העלה הזאת השנה בין הנביאים ובין שאר בני אדם במנות, שלא יחשבו בני אדם כי כאשר יכולים לחיות לעולם שלא פדרכם הם, פן יכולים לעשות האותות המלאים שלא פדרכם הם. ועל פן לא הספיק להם מבלעדי אכילה ושתיה, ולא מנעם מן הזוג, כדי שלא יפל הספק באותותם ויסברו בני אדם שהמניעה היא מטבעם, וכאשר נתקנה להם, נתקנו להם גם פן האותות. ועל פן עוד לא הבטיחם בבריאות הגוף התמידה, ולא בממון הרבה, ולא בבנים, ולא ההצלה מחמס חומס בין במכות, או בחרפות, בין בהריגה, כי אם היה עושה זה היה אפשר שייחסו בני אדם הענין שהוא אל טבעם שיצאו בו מגדר שאר בני אדם, ויאמרו: כאשר יתחייב יציאתם בענין הזה, פן התחייב שיוכלו על מה שגלאה מפנו. ואמר: בחכמתו נעלה על כל מאמר, כי עזבם בכל עניניהם כשאר בני אדם, והוציאם מפללם שנתן להם יכלת על מה שגלאים מפנו שאר בני אדם, שיאמת אותו ותאמן שליחותו. 147 ואמר: בעבור זה עוד לא שמם עושים האותות תמיד, שלא יחשבו המון העם שיש בהם טבע מיוחד מחייב זה, אבל שם אותם עושים זה בעת מן העתים, וידעו זה עת מבלעדי עת, ויתבאר בזה שהוא בא אליהם מצד הבורא ולא מעצמם, ושתבח החכם ויתברך.

148 ואשר הביאני לזכר כל אלה הדברים הנה, שראיתי אנשים הפסידו אותם מחשבותם כאשר חשבו בדברים האלה, וקצתם אמרו: הרחקתי שימות הנביא כשאר האדם, וקצתם שהרחיק שירעב ויצמא, וקצתם הרחיק שישגל ויוליד, וקצתם הרחיק שיעבר עליו החמס והעול, וקצתם הרחיק שיעלם מפנו דבר מן הנמצאות. ומצאתי פל מה שהזכירו און ועול. אך התאמת לי שהחכמה במה שעשה הבורא בענין שלוחיו, היא דומה לשאר מעשיו, כמו שאמר (תהלים לג, ד) כי ישר דבר ה' וכל מעשהו באמונה. והמה לא ידעו מחשבות ה' ולא הבינו עצתו.

אנשים שלא הבינו מדוע נביאים התנהגו כבני אדם

בחכמה וכו' - ישנה סיבה וטעם לכך שה' לא שולח מלאכים בתור נביאים אלא בני אדם. השלוחים - הנביאים. שילאו - יתעייפו, אין ביכולתם. העלה - הסיבה. בחרפות - קללות וגידופים. עזבם - השאירם. עת מבלעדי עת - לפרקים, לא באופן קבוע. הפסידו - קלקלו. שישגל - חיי אישות. שיעבר עליו - שיינוק.